

SÖKANDE

Thule Möbler Aktiebolag, 556641-3117

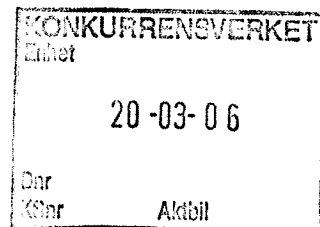
Ombud: Advokaten Erik Olsson och jur. kand. Magnus Ehn
Advokatfirman Kahn Pedersen KB

MOTPART

Eskilstuna kommun, 212000-0357

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och förordnar att upphandlingen ska göras om.

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Eskilstuna kommun (Kommunen) genomför upphandlingen *Möbler för kontor, konferens och övriga offentliga miljöer*, dnr ASK 18.053, som öppet förfarande enligt LOU. Tilldelning i upphandling sker till det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet utifrån grunden bästa förhållandet mellan pris och kvalitet. Kommunen meddelade den 21 oktober 2019 ett tilldelningsbeslut enligt vilket Kinnarps AB (Kinnarps) tilldelades kontrakt i upphandlingen.

Thule Möbler Aktiebolag (Thule) ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att förvaltningsrätten i första hand ska besluta att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse skett på så vis att en ny utvärdering sker där Kinnarps påförs ytterligare belastningspriser avseende produkter som inte uppfyller ställda krav. I andra hand yrkas att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen ska göras om.

Dok.Id 414671

Postadress
Box 406
581 04 Linköping

Besöksadress
Brigadgatan 3

Telefon
013-25 11 00
E-post: forvaltningsrattenilinkoping@dom.se
www.forvaltningsrattenilinkoping.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

Kommunen bestrider bifall till ansökan.

VAD PARTERNA SAMMANFATTNINGSVIS HAR ANFÖRT

Thule

Kinnarps kravuppfyllelse

Kommunen har brutit mot den grundläggande principen om likabehandling genom att inte påföra Kinnarps anbud belastningspriser för de offererade produkter som inte uppfyller ställda krav i upphandlingen.

Konferensbord med sådana egenskaper som efterfrågats på positioner 30-34 ingår inte i Kinnarps ordinarie sortiment, vilket är av betydelse eftersom de produkter som efterfrågas måste ingå i leverantörens standardsortiment, se svaret på fråga 49 under Frågor och svar.

Kommunens uppgift att Kinnarps har offererat ett konferensbord i enlighet med kravställningen går inte att kontrollera eftersom de produktblad som Kinnarps bifogat sitt anbud har belagts med sekretess.

Kinnarps har sannolikt offererat konferensbord "Oberon" på de aktuella positionerna eftersom det är den enda produkt i Kinnarps standardsortiment som kunnat offereras. Av Kinnarps prislista för 2018 framgår att konferensbordet "Oberon" fanns i högtryckslaminat men inte i bok. Om detta bord offererats uppfyller således Kinnarps inte kravet på högtryckslaminat med skiva i björk- och boklaminat och skulle ha påförts belastningspriser uppgående till uppskattningsvis 30-40 000 kr.

Beträffande konferensstol "Typ HÅG Conventio" som efterfrågas på positioner 58-59 har Kinnarps utifrån Thules kännedom begränsade förutsättningar att erbjuda den dyrare stolsmodellen HÅG Convention 9520, som Thule offererade för att säkerställa att de krav Kommunen ställde verkligen skulle uppfyllas. HÅG Convention ingår nämligen inte i Kinnarps standard-sortiment. Thule har också erhållit intyg från Flokk AB, som äger varumärket HÅG och tillverkar HÅG Conventio, av vilket framgår att tillverkaren inte tillhandahåller Kinnarps stolarna HÅG Conventio. Det finns därför fog för misstanken att Kinnarps offererat en enklare modell som inte fullt ut uppfyller kraven i upphandlingen. Den stol som Kinnarps brukar offerera i liknande sammanhang är stolen "NCP Coda" men den uppfyller inte samtliga krav i upphandlingen, bl.a. då den inte finns med metallstativ i silvergrått. Kinnarps borde därför ha påförts belastningspriser för positioner 58-59.

Om belastningspriser skulle påföras Kinnarps anbud enligt ovan är det, med tanke på de små prisdifferenserna mellan anbuden, högst sannolikt att Thules anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga i upphandlingen. Rekvisiten för skada är därmed uppfyllt.

Hänvisning till varumärken m.m.

Enligt prisbilagan i upphandlingen efterfrågas på positionerna 58–59 en konferensstol "Typ HÅG Conventio". Detta innebär att Kommunen hänvisat till ett visst varumärke för att beskriva vad som efterfrågas. Som huvudregel är detta inte tillåtet. Enligt 9 kap. 6 § andra stycket LOU finns visserligen i rena undantagsfall ett begränsat utrymme för hänvisningar till fabrikat eller varumärken m.m. En absolut förutsättning för detta är dock att det annars inte är möjligt att beskriva upphandlingsföremålet tillräckligt tydligt. Om den upphandlande myndigheten använder sig av en sådan hänvisning till ett varumärke måste den i så fall följas av orden "eller likvärdigt".

Thules uppfattning är att det i detta fall varit fullt möjligt för Kommunen att tydligt beskriva vad som efterfrågades utan att göra en särskild hänvisning till ett visst varumärke. En konferensstol kan inte rimligen anses vara en så avancerad eller komplicerad produkt att den inte kan beskrivas på ett neutralt sätt. Hänvisningen till varumärket har i vart fall inte följts av orden "eller likvärdigt", vilket är ett krav enligt 9 kap. 6 § andra stycket LOU In fine. Kommunen har således brutit mot LOU genom sin hänvisning.

Avseende Kommunens invändning att hänvisningarna endast ska ses som en vägledning för att anbudsgivarna ska förstå vad som efterfrågas är Thules uppfattning att det är just sådana former av "vägledning" som bestämmelsen i 9 kap. 6 § LOU syftar till att förbjuda. Bolaget delar heller inte Kommunens uppfattning att prisbilagan ger en tydlig beskrivning av vilka krav som ställs utan det är först genom hänvisningarna till varumärken som kraven på det som efterfrågas klargörs.

Även om förvaltningsrätten skulle bedöma att Kommunens hänvisning till varumärket "HÅG Conventio" utgör en sådan undantagssituation som innebär att den var tillåten har hänvisningen som sådan varit vilseledande för anbudsgivarna. "HÅG Conventio" är en konferensstol som finns i flera utföranden och med olika prisnivåer. Av Kommunens hänvisning framgår inte närmare vilken av dessa olika typer som avses. Det var således oklart vad som egentligen efterfrågades. På grund av denna osäkerhet avseende kravnivån valde Thule, för att undvika risken att påföras belastningspriser, att offerera en dyrare variant av HÅG Conventio, nämligen modell 9520.

Om Kommunen hade varit tydlig med vad som efterfrågades hade Thule kunnat offerera en enklare modell till ett lägre pris, vilket i sin tur hade medfört ett mer konkurrenskraftigt anbudspris. Med tanke på att prisskillnaderna mellan anbuden varit små hade även en mindre prissänkning av Thules anbud medfört att det hade varit det ekonomiskt mest fördelaktiga. Thule har

därför lidit, eller i vart fall riskerat att lida, skada på grund av Kommunens överträdelse. Det finns därtill anledning att misstänka att konkurrenterna offererat billigare varianter än den modell som Thule erbjudit.

Uppgifter om totala kvantiteter och värde

När en upphandlande myndighet har för avsikt att ingå ett ramavtal följer det av flera bestämmelser i upphandlingsdirektivet att myndigheten redan från början måste fastställa den övre gränsen för vilka kvantiteter som kommer att kunna bli föremål för efterföljande kontrakt samt vilket maximalt värde avropen från ramavtalet kan uppgå till. Detta framgår av EU-domstolens avgörande i mål C-216/17 Coopservice. Principerna om likabehandling och transparens skulle åsidosättas om den upphandlande myndighet som från början är part i ramavtalet inte anger den totala kvantitet som ramavtalet avser. I domen anges vidare att en upphandlande myndighet endast kan handla inom gränsen för en viss kvantitet och när denna gräns har nåtts har ramavtalet inte längre någon verkan. En upphandlande myndighet som inte anger takvolym och takbelopp för ramavtalet skaffar sig därmed ett obegränsat och otillåtet utrymme för avrop genom att det inte går att fastställa när ramavtalet förlorar sin verkan.

Thule bestrider Kommunens påstående att det inte är klarlagt vilka verkningar EU-domstolens avgörande i mål C-216/17 Coopservice har. Konkursverket har tolkat EU-domstolens avgörande i ett rättsligt ställningstagande, Ställningstagande 2019:1, och där uttalat att det av avgörandet följer att ramavtalsparten är skyldig att precisera den totala kvantitet och det högsta belopp som ramavtalet omfattar. Även Upphandlingsmyndigheten har i sin vägledning nr 2019:3 Takvolym i ramavtal bedömt att EU-domstolens avgörande innebär att det i ramavtal med en leverantör som hu-

vudregel ska finnas en fastställd takvolym som avser den mängd eller omfattning av varor eller tjänster som högst kan komma att avropas, alternativt det värde till vilket avropen maximalt ska kunna uppgå.

Av upphandlingsdokumentet framgår av punkt 1.1.2 Volym att den uppskattade inköpsvolymen per år beräknas till cirka 5,5 miljoner kr per år. Beloppet grundar sig delvis på statistik från 2017. Thule anser inte att denna siffra utgör en uppskattning av den maximala kvantitet och det högsta belopp som ramavtalet kan omfatta. I stället för att utgöra ett "tak" som anger vad Kommunen maximalt har möjlighet att avropa förefaller beloppet i stället vara en prognos om vad ramavtalet i normalfallet kommer att omfatta, delvis utifrån tidigare års inköpsstatistik. Beloppet 5,5 miljoner kr kan därför endast tolkas som en hänvisning till Kommunens ordinarie behov. Några uppgifter om vilken maximal kvantitet som kan komma att avropas saknas helt och hållet. I mål C-216/17 Coopservice framhåller EU-domstolen att en hänvisning till myndighetens ordinarie behov inte är tillräcklig.

Kraven på upphandlande myndigheter att vid ramavtalsupphandlingar ange total kvantitet respektive minsta mängd leveranser är absoluta och inte beroende av vilka leverantörer som myndigheten förväntar sig kommer att inge anbud. Ett prejudikat innebär ett besked om den gällande rättsens innehåll. Därmed gäller ett prejudikat även vid bedömningen av ageranden som ägt rum innan domen meddelades.

Kommunen har således, genom att underlåta att fastställa vare sig den maximala kvantitet eller det högsta belopp som ramavtalet kan omfatta, brutit mot principerna om likabehandling och transparens. Thule har på grund av överträdelsen i vart fall riskerat att lida skada eftersom de oklara avropsvolymerna påtagligt försvårar beräkningen av hur de olika positionerna i anbudet ska prissättas. Skadan består i att Thule därmed har förhindrats att inge sitt mest konkurrenskraftiga anbud i upphandlingen.

Garanti om minsta mängd som ska beställas

Upphandlingen avser ett ramavtal där en leverantör ska antas. Vidare framgår att tecknat kontrakt inte innebär några garantier från Kommunen avseende inköpsvolym, se punkt 1.1.2 Volym i upphandlingsdokumentet.

EU-domstolen har i sitt avgörande i mål C-285/18 Kauno uttalat att en upphandlande myndighet kan anses ha åsidosatt transparensprincipen om myndigheten "inte har definierat sina behov tillräckligt klart, bl.a. genom att inte säkerställa att den anbudsgivare som tilldelats kontraktet får tillhandahålla en minsta mängd tjänster".

Kommunen har därmed, genom att inte säkerställa att ramavtalsleverantören får tillhandahålla en viss minsta leveransmängd, brutit mot principen om transparens. När en upphandlande myndighet inte ger anbudsgivarna någon som helst information om vilken minsta volym som kan bli aktuell är det svårt att formulera ett anbud utifrån affärsmässiga överväganden. Osäkerheten avseende minimivolymerna medför att anbudsgivarna måste ta "viss höjd" vid prissättningen för det fall att avropsvolymerna skulle visa sig bli mycket låga under avtalstiden.

Det är visserligen korrekt att det i ramavtalet råder en viss osäkerhet för leverantören angående vilka volymer som kommer att avropas under avtalstiden. Det är emellertid först när den bestämda minsta mängd som den upphandlande myndigheten måste garantera leverantören avropats som resterande volymer är osäkra för leverantören.

Thule har därmed på grund av överträdelsen i vart fall riskerat att lida skada eftersom transparensbristen påtagligt försvårat beräkningen av hur de olika positionerna i anbudet ska prissättas. Skadan består i att Thule har förhindrats att inge sitt mest konkurrenskraftiga anbud i upphandlingen.

Krav avseende kollektivavtal

I punkt 3.6.13 Kollektivavtal i upphandlingsdokumentet anges att leverantören är skyldig att vidta åtgärder så att inte lag eller gällande svenska kollektivavtal åsidosätts. Detsamma gäller för eventuella underleverantörer som anlitas för fullgörandet av kontraktet. Om leverantören brister i detta avseende har Kommunen rätt att häva avtalet.

Den rättsliga utgångspunkten är att en upphandlande myndighet inte kan ställa krav på att leverantörerna ska vara bundna av kollektivavtal. Däremot är det enligt 17 kap. 2–3 § LOU tillåtet att ställa särskilda arbetsrättsliga villkor om att leverantören ska fullgöra kontraktet enligt angivna villkor om lön, semester och arbetstid som arbetstagarna som ska utföra arbetet enligt kontraktet minst ska tillförsäkras. Nivåerna på villkoren ska anges enligt de lägsta nivåer som följer av ett centralt kollektivavtal som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare i den aktuella branschen. Nivåerna på villkoren måste med hänsyn till transparensprincipen också framgå av upphandlingsdokumentet så att anbudsgivarna har kännedom om förutsättningarna i upphandlingen.

Rätten enligt LOU att ställa särskilda arbetsrättsliga villkor är dock något helt annat än att kräva en följsamhet av kollektivavtal i deras helhet, vilket alltså inte är tillåtet. Svenska kollektivavtal innehåller nämligen som regel ett antal andra villkor som går utöver lön, semester och arbetstid - t.ex. krav på tjänstepension och olika försäkringar.

Kravet i upphandlingen är att leverantören har skyldighet att vidta åtgärder så att gällande svenska kollektivavtal inte åsidosätts. I praktiken innebär detta samma sak som att leverantören ska vara ansluten till ett kollektivavtal, eftersom leverantören genom Kommunens kravställning blir helt bunden av samtliga villkor i det kollektivavtal som är tillämpligt. Kommunens krav

i punkt 3.6.13 utgör därmed en överträdelse av principerna om likabehandling och transparens.

Villkoren i olika svenska kollektivavtal skiljer sig åt på många sätt. Av upphandlingsdokumentet framgår inte vilket kollektivavtal som avses, vilket gör det omöjligt för anbudsgivarna att veta vilka villkor som egentligen gäller och som måste följas för att Kommunen inte ska ha rätt att häva avtalet. Att detsamma gäller för eventuella underleverantörer gör bristen på transparens än mer påtaglig.

Kommunens otillåtna krav på följsamhet avseende svenska kollektivavtal i dess helhet utgör således en överträdelse av LOU och Thule har lidit, eller i vart fall riskerat att lida, skada av detta. Skadan består i att det inte går att förutse på vilka grunder Kommunen kan komma att häva avtalet. Denna osäkerhet medför svårigheter att på ett adekvat sätt i anbudet prissätta denna risk för hävning. Thule har därmed förhindrats att inge sitt mest konkurrenskraftiga anbud i upphandlingen. Vad gäller den del av upphandlingen där Thule tilldelats kontrakt har Thule självfallet inte lidit någon skada. Det innebär dock inte i sig att upphandlingen genomförts i enlighet med LOU.

Kommunen

Kinnarps kravuppfyllelse

Thules påstående att Kinnarps sannolikt offererat ett specifikt bord på positioner 30-34 som inte uppfyller kraven är direkt felaktigt. Kinnarps har offererat ett bord med skiva i högtryckslaminat i björk och bok, helt i enlighet med kraven i upphandlingsdokumenten.

Beträffande efterfrågad stol på positioner 58-59 har Kinnarps offererat en specifik produkt och intygat att den uppfyller de uppställda kraven. Kommunen har inte haft någon anledning att misstro att den offererade stolen inte uppfyller ställda krav. Det är inte rimligt att Kommunen exempelvis skulle vara tvungen att skicka möbler på test för att konstatera att kraven är uppfyllda.

Bolaget har inte på något sätt visat att påståendet om att produkterna inte uppfyller kraven är korrekt, utan endast anfört att produkterna sannolikt inte uppfyller kraven.

Hänvisning till varumärken m.m.

Prisbilagan har en tydlig beskrivning av vad varje offererad produkt ska uppfylla. Beskrivningen avser exempelvis material, färg och funktion. I de få fall det står ett namn på en produkt ska detta endast ses som en vägledning och inte blandas ihop med en teknisk specifikation. Det är endast en exemplifiering för att anbudsgivarna ska förstå ungefär vad det är Kommunen efterfrågar. Detta framgår tydligt av texten i prisbilagens övre del.

Omständigheterna i denna upphandling är inte alls desamma som i de domar som Thule hänvisar till. I domarna framkommer det att man endast hänvisat till en specifik och ej tydligt beskriven produkt samt ett varumärke, vilket kan leda till att ett specifikt företag gynnas. I den aktuella upphandlingen har kraven på produkterna beskrivits tydligt. För att förenkla för anbudsgivarna har man angett exempel på produkter. Dessutom har det inte funnits något hinder för anbudsgivarna att offerera de nämnda produkterna om de önskar. Därmed är det ingen av anbudsgivarna som har gynnats eller missgynnats.

Upphandlingsdokumentet är tillräckligt tydlig för att man ska kunna förstå

vad som tillmäts betydelse och Kommunen har under hela processen upprätthållit likabehandlingsprincipen samt tillämpat de övriga grundläggande principerna. Kommunen anser att upphandlingsdokumenten är tillräckligt tydligt utformade för att en rimligt informerad och normalt omsorgsfull anbudsgivare ska kunna förstå vad som efterfrågas.

Thule har framfört att det är svårt att veta på vilken nivå de ska offerera produkter på grund av Kommunens uppgifter om de olika produkterna i upphandlingen. Då det i upphandlingen inte är lägst pris som är avgörande vid utvärderingen ligger det i sakens natur att det är upp till anbudsgivaren att offerera de produkter som de anser vara de bästa utifrån de kriterier som ställs i utvärderingsmodellen. Vilken modell av möbler som Thule väljer att offerera på de olika positionerna är ett övervägande som Thule gör.

Uppgifter om totala kvantiteter och värde

I upphandlingsdokumentet punkt 1.1.2 anges att den uppskattade inköpsvolymen beräknas till cirka 5,5 miljoner kr. Detta är en rimlig uppskattning av det förväntade värdet av upphandlingen, vilken Kommunen gjort med hänsyn till tidigare statistik.

EU-domstolens avgörande i mål C-216/17 Coopservice kom den 19 december 2018. Den aktuella upphandlingen annonserades den 23 november 2018. Innan domen kom har det inte varit tydligt vad som krävs avseende kvantiteter och värde på ramavtal. Dessutom är det ännu inte klarlagt hur långtgående tolkningar man kan göra av domen. Kommunen kan därför inte anses ha förfarit felaktigt genom att inte ange dessa uppgifter då framtagandet och annonseringen av upphandlingen gjordes innan domen kom.

Då Thule idag är leverantör till Kommunen och därmed har full kännedom om volymer och avrop kan Thule, även om Kommunen borde ha angett total

kvantitet samt högsta värde, i alla fall inte anses ha lidit någon skada i detta avseende.

Garanti om minsta mängd som ska beställas

Kommunen är av den uppfattningen att någon volym inte kan eller behöver garanteras då det ligger i ramavtalets natur att det råder en viss osäkerhet kring volym, leveranstidpunkter och den exakta utformningen av föremålet för upphandlingen.

Den dom Thule hänvisar till handlar om interna köp och behandlar inte frågan i vilken utsträckning det absolut måste anges en minsta mängd. Av den domen kan man inte dra några sådana slutsatser. Thule kan i vart fall inte anses lida någon skada då Thule i över 30 år varit leverantör till Kommunen och därmed har god kännedom om Kommunens beställningar.

Krav avseende kollektivavtal

Upphandlande myndigheter är i vissa fall skyldiga att ställa arbetsrättsliga villkor. Syftet är att säkerställa sunda arbetsvillkor för arbetare som utför offentliga kontrakt. Om arbetet utförs i Sverige, där svensk rätt tillämpas, ska de arbetsrättsliga villkoren avse lön, semester och arbetstid enligt ett centralt kollektivavtal.

Det är givet att hänvisningen till gällande svenska kollektivavtal i punkt 3.6.13 i upphandlingsdokumentet avser just villkor om lön, semester och arbetstid. Detta följer av 17 kap. 2–3 LOU, vilket är allmänt vedertaget. Det går inte av kravet att utläsa att leverantörerna ska vara bundna av eller teckna ett kollektivavtal. Kravet kan inte heller på något sätt anses vara otydligt utan är att uppfatta som att leverantören ska uppfylla de minimikrav som följer av lag samt de kollektivavtal som gäller för branschen.

Thule kan inte på något sätt anses lida skada på grund av detta krav. Kommunens upphandling av möbler består av tre delar med samma grundkrav och information. Thule har tilldelats kontrakt i den del av upphandlingen som avser möbler till Vård och omsorg. I denna del har Thule inte haft någon invändning mot denna formulering av kravet, vilket talar för att Thule inte ansett att kraven varit otydliga eller felaktiga. Därmed kan Thule anses lida någon skada i aktuell den av upphandlingen heller.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Thule har i målet bl.a. gjort gällande att Kommunens upphandling varit behäftad med ett flertal brister avseendet det konkurrensuppsökande skedet. Förvaltningsrätten finner skäl att först pröva det Thules anfört avseende att ramavtalet saknar uppgifter om totala kvantiteter och högsta värde.

Ett ramavtal definieras i artikel 33 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (2014 års direktiv) som ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera ekonomiska aktörer i syfte att fastställa villkoren för tilldelningen av kontrakt under en given tidsperiod, särskilt i fråga om tänkt pris och, i tillämpliga fall, uppskattade kvantiteter. Samma definition fanns även i artikel 1.5 Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling vid byggtreprenader, varor och tjänster (2004 års direktiv).

EU-domstolen har i sitt avgörande i mål C-216/17 Coopservice besvarat ett antal tolkningsfrågor beträffande ramavtal utifrån en tillämpning och tolkning av reglerna i 2004 års direktiv. Då definitionerna av de olika typerna av ramavtal och de bestämmelser som är tillämpliga i relevant avseende i allt

väsentligt är oförändrade blir dock domstolens uttalanden i avgörandet giltiga även i förhållande till 2014 års direktiv, som är tillämplig för den i målet aktuella upphandlingen.

Av EU-domstolens avgörande följer att den upphandlande myndighet som har undertecknat ramavtalet är skyldig att ange kvantiteten och det högsta beloppet avseende de tjänster som omfattas av ramavtalet samt att det inte är tillräckligt att myndigheten endast fastställer kvantiteten med hänvisning till sitt ordinarie behov. EU-domstolens stödjer sin bedömning dels på bestämmelser i 2004 års direktiv, dels på resonemanget att endast en tolkning att uppgiften om kvantiteten av de tjänster som ramavtalet avser inte är frivillig uppfyller de grundläggande principerna om öppenhet och likabehandling.

Att EU-domstolens avgörande i mål C-216/17 Coopservice meddelats efter den aktuella upphandlingen annonserats saknar relevans eftersom ett rättsprejudikat, såsom Thule påpekat, klargör innehållet i gällande rätt och är således tillämplig för såväl förfaranden som genomförts efter prejudikatets tillkomst som för tidigare genomförda förfaranden.

I den aktuella upphandlingen har Kommunen i punkten 1.1.2 Volym i upphandlingsdokumentet, såvitt här är relevant, angett följande.

Uppskattad inköpsvolym per år beräknas till ca 5,5 miljoner SEK. Beloppet grundar sig delvis på statistik från år 2017. Tecknat kontrakt innebär inte några garantier från Kommunen avseende inköpsvolymen.

Förvaltningsrätten konstaterar att det som anges i den aktuella punkten är en uppskattning av den förväntade inköpsvolymen, dvs. Kommunens prognos av det värde som inköp genom ramavtalet förväntas uppgå till, vilket inte är samma sak som uppskattning av ramavtalets högsta förväntade värde som är den uppgift som EU-domstolen i mål C-216/17 Coopservice anger att den

upphandlande myndigheten är skyldig att fastställa. Det sagda innebär att upphandlingsdokumentet i aktuell upphandling saknar uppgift om kvantiteten och det högsta beloppet avseende de tjänster som kan komma att avropas enligt ramavtalet. På grund av detta strider upphandlingsdokumentet mot de grundläggande principerna om likabehandling och transparens och skäl finns därmed att besluta om ingripande i upphandlingen enligt 20 kap. 6 § LOU.

Thule har i målet gjort gällande att bolaget lider eller i vart fall riskerar att lida skada på grund av överträdelsen eftersom de oklara avropsvolymerna påtagligt försvårar beräkningen av hur de olika positionerna i anbudet ska prissättas vilket innebär att Thule förhindrats att inge sitt mest konkurrenskraftiga anbud i upphandlingen. Utifrån överträdelsens innebörd och det Thule anfört, som inte ifrågasatts av Kommunen, finner förvaltningsrätten att Thule får anses ha lidit skada av Kommunens ovan konstaterade överträdelse. Förutsättningarna för att bifalla ansökan är därmed uppfyllda.

Eftersom överträdelsen berör upphandlingens konkurrensuppsökande skede finner förvaltningsrätten, med beaktande av det ovan angivna, att upphandlingen ska göras om. Vid denna bedömning finns inte skäl att pröva de övriga invändningar som Thule framställt i ansökan om överprövning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-05).

Tomas Kjellgren
Rådman

Målet har föredragits av föredragande juristen Stefka Bokmark.

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.

